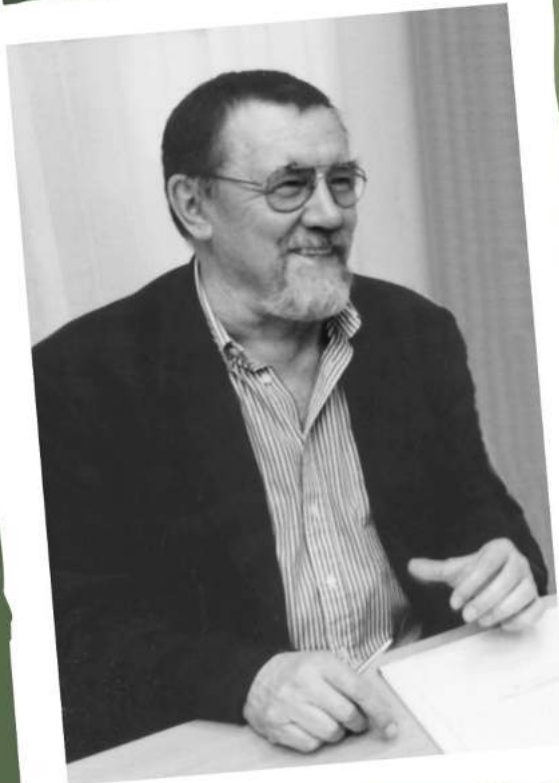

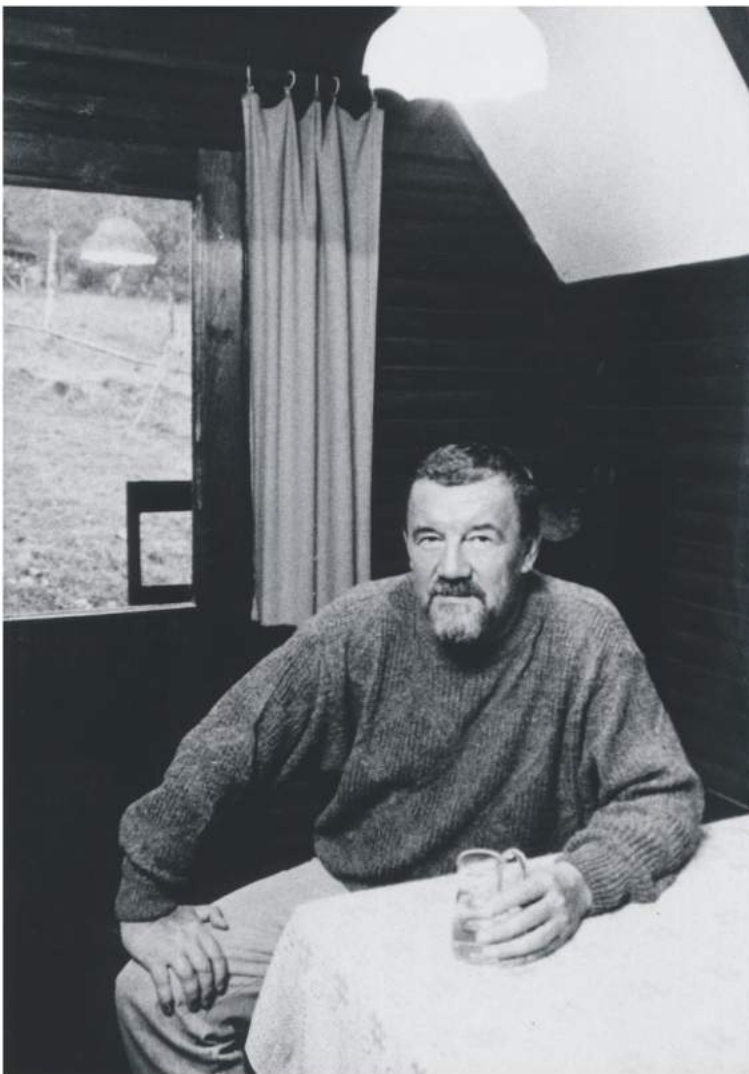
ZDENĚK ŠMÍD

Paměti a jiné texty z pozůstalosti

ZDENĚK ŠMÍD

Paměti a jiné texty
z pozůstalosti

Zdeněk Šmíd

ZDENĚK ŠMÍD

Paměti a jiné texty
z pozůstalosti

Zdeněk Šmíd, Ladislava Lederbuchová, Darek Šmíd

OBSAH

Darek Šmíd: Můj otec Zdeněk Šmíd	10
Ladislava Lederbuchová: Paměti nejsou jen vzpomínky	17
Nejen o vodácích, turistech a učitelích, ale i o sobě	18
Paměti neboli memoáry	23
Jsou memoáry dokumentem?	25
Šmídovy Paměti v literárněhistorickém kontextu	35
Šmídovy Paměti v kontextu vzpomínkové literatury	43
Svědkiem svého života	55
Paměti a Šmídova próza umělecká	104
Téma Paměti Zdeněk Šmíd	109
Kam Paměti nedosáhly	120
Závěr	126
Zdeněk Šmíd: Paměti	128
Dětství ve Kdyni	128
Trocha zeměpisu	134
Doma	140
Předkové	146
Sousedé a příbuzní	156
Válka	161
První poválečná léta	185
Vysvětlivky k Pamětem	195
Ze vzpomínek sestřenice Ireny Pilsové ze Kdyně	197
Obrazová příloha	200
Ladislava Lederbuchová: Překryto časem?	244
Básně a písňové texty: Romantická touha versus realita, Písňové texty pro folkové skupiny, Na cikánské téma	247
Prózy: Česko-německé téma, Biblická tematika, Na literární téma	278
Divadelní hry: Scénáře – Pověst o Svatošských skalách, Pověst o Andělské Hoře	296
Hry – Hra o Kozinovi, Hra o Robinsonovi	301
Závěr	308
Texty z literární pozůstalosti Zdeňka Šmída	310
Básně a písňové texty: Pět jar	310
Malej českej Vinnetou	311
Zátiší s lukem a kytarou	311
Musí tu někdo bejt	311
Song pro Stanislava Holého	312
Song o nevyhnutelnosti	314

Texty pro folkové skupiny:	
Z brožurky o kapele Plavci-Bochov	316
Koyot	317
Co je to folk? Plavci-Bochov	318
Písňové texty v knize Proč bychom se netopili aneb Vodácký průvodce pro Ofélii	319
Texty publikované v knize L. Kučery	
Hop Trop: písničky trojhlasně	
Černá lodice	320
Až mi bude dvacet let	321
Poplujem spolu	321
Rozpočítáadlo	322
Temný vody	322
Vlci	323
Vodácká holka	324
Vodácká odborná	324
Dálko daleká	325
CD nahrávky písní	326
Další texty s dobrodružnou tematikou:	
Velehorská mlžná	326
Mužská útočná	327
Balada o vandrákovi	327
Na cikánské téma:	
Pohřební song pro cikánského krále	328
Oheň zahučel (ROMance ROMů)	330
Blues cikánského adolescenta	330
Prózy:	
Na svatou Barboru	332
La mama	336
Dobytí Jericha	337
Vývoj literární postavy	340
Smutek pánů džungle	343
Lasování	347
Divadelní hry:	
Scénáře – Pověst o Svatošských skalách	349
Pověst o Andělské Hoře	353
Hry – Hra o Kozinovi	357
Hra o Robinsonovi	376
Prameny a literatura	402
Bibliografie Zdeňka Šmída: Beletrie, Publicistika, Zvukové záznamy, Články a stati o tvorbě Zdeňka Šmída	408
Medailony autorů	424
Zdroje obrazových příloh	425
Ediční poznámky	425
Jmenný rejstřík	426

Zdeněk Šmíd

PAMĚTI

DĚTSTVÍ VE KDYNĚ

Odkud jsem

Narodil jsem se v krásném městečku Kdyně na rozhraní Šumavy a Chodska. Začíná tu Všerubský průsmyk. Naše chalupa stála zas na rozhraní městských a selských stavení. Také naše rodina byla svým původem rozpolcená, sociálně i národnostně. Možná proto jsem se já sám nejímám do půlky svého žití cítil rozpolcený, ale o tom později. Maminka Antonie rozená Purkartová byla z úřednické rodiny, absolvovala klášterní internát v Bystřici. Proto kromě matčiny češtiny a otcovy němčiny znala i francouzštinu, a to až do dospělosti, kdy ji zapomněla, protože si u nás francouzsky tak říkajíc ani neškrtila. Tato jemná, hluboce věřící duše si totiž v nezodpovědném záchvatu lásky vzala mého otce Josefa, předposledního z šesti dětí, na něhož zbyla chalupa a sedmihektarové hospodářství, protože ze starších bratrů je nikdo nechtěl.

V pohodových počátcích třicátých let choďovala kdyňská mládež o nedělích na hrad Rýzmbek, kde byla hospoda a dva lusthausy, dřevěné terasy s parketem a šindelovou střechou. Tančilo se tam při šramlu, dechovce nebo jen při harmonice. Kolem parketu byly stoly, tatínek tam popíjel s kamarády a náhle si všiml maminky. (Protože už dnes vím, jak to chodí, dám krk za to, že si maminka nejdřív všimla jeho, ale nechme tatů při tom.) Přiblížit se tenkrát k cizí dívce bylo těžší než dnes, nestačilo tříkrát před ní žveknout a zahuhlat „de se na věc, kotě.“ Maminka šla právě kolem, když přinesli ke stolu piva s vysokými čepicemi pěny. Otec odhadl vzdálenost, zamířil a plácnutím odstranil penu na svém pultu, ta opsala oblouk a přistála mamince na šatech. Otec se hned vymrštil, omlouval se mamince a kapesníkem jí po

3) Mapa Kdyně a okolí.

Z levé strany stavení byla zahrádka, mamčin chlouba. Rostly tu lilie, pivoňky, srdíčka, strakatila se tu spousta dalších květin, a že byla zahrádka oddělena od silnice jen pletivem, aby na ni bylo vidět, stavívali se tu lidé a chválili maminku, jaká je to krása. Hnůj, záhony zeleniny i hruška byly od silnice odděleny dřevěným plotem, jehož prkna byla ve výši krku zaoblana do půlkruhů. Sousedé, kteří chtěli s někým z nás pohovořit, položili předloktí na plot, podepřeli krk a hovořili. Z levé strany končil plot zděným pilířem, jedním ze dvou, na nichž byla pověšena vrata. Pilíř měřil necelé tři metry, měl mírně skloněný, rozložitý vršek. Dalo se na něm ležet a číst. Také jsem z něj zdravil sousedy a ti se dlouho potom polekaně rozhlíželi, neboť nemohli pochopit, odkud slyšeli ten dětský hlas. Od vrat vedl přímý vjezd na zahradu. Vedle stála fronta stodoly a dvou kůlen, vše pod jednou střechou z eternitu.

Zahrada se prostírala za domem a za stodolami: část za stodolami byla původně polem, kam jeden z předků nasázel ovocné stromy a osel travu. V zadním rohu zahrady stál smrček, který otec zasadil, když přivedl do chalupy maminku. Smrček rychle rostl. Když jsem ho začal vnímat, byl už větší než já. Rostly pod ním lesní jahody. Při plotu se zahradou sousední notářovic vily rostly zas maliny. Na stromech bylo plno třešní, hrušky, jablka, švestky včetně kulatých „řambuchů“ a ringle.

11) Rodný dům Zdeňka Šmída ve Kdyni

Taky mi vyprávěl o svém mládí v Bärtingen. Měli nade dveřmi obrázek s veršičky o božím požehnání, jaké často visávaly v českých i německých chalupách. My jsme třeba měli nade dveřmi kuchyně oválný obrázek s ozdobným nápisem „Našemu konání buď Boží požehnání.“ Jiní měli „Buď vítán, kdo s dobrým úmyslem vcházíš“ a podobně. U Purkartů měli kolem nápisu nějaké andělíčky a pod nápisem čerta. A když byl dědeček v chlapeckém věku sám doma, čert na něj vždycky vyplazoval jazyk a syčel: Jen počkej, Anton, ty budeš z domu. Děda se čerta bál a říkal mu: Nepudu! A nepudu! A čert: Jen počkej, až na tebe vylezu! Já vylezu! Napíchnu tě na vidle! Anton pak nikdy nechtěl být v domě sám: když tam bylo lidí víc, čert dělal, že je jen namalovanej. Ale když Anton vyrostl, opravdu šel z domu. Do Kdyně.

15, 16) Josef Šmíd –
otec Zdeňka Šmida

17) Rodiče
Zdeňka Šmida

18) Anna a Anton
Purkartovi – rodiče
Zdeňkovy matky

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

STUDENT A VOJÁK

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
Jedenáctiletá střední škola v Domažlicích.

Číslo: 24.

VYSVĚDČENÍ O MATURITNÍ ZKOUŠCE

Zdeněk Smid
narodený dne 17. května 1937 ve Kolíně
v kraji Plzeňském, studoval od školního roku 1952/53
na Bacarově gymnasiu, od školního roku 1953/54
na jedenáctileté střední škole v Domažlicích,
kde ve školním roce 1954/1955 studium dokončil. Podrobil se maturitní zkoušce podle výnosu
ministerstva školství ze dne 18. ledna 1954, č. 1539/54—D/1 (Věstník ministerstva školství 1954, strana 27).
Maturitní zkoušku konal:
z jazyka českého s prospěchem výborným
z jazyka ruského s prospěchem dobře
z matematiky s prospěchem dobře
z fyziky s prospěchem výborným
z _____ s prospěchem _____
Podle celkového výsledku maturitní zkoušky
prospěl
v Domažlicích 24. května 1955
Antonín Konečný předseda komise
 ředitel školy
Jar. Váňa
Dr. Lad. Konečný třídní učitel

26) Vysvědčení o maturitní zkoušce vystavené 24. května roku 1955

REPUBLIKA ČESKOSLOVENSKÁ
Vyšší pedagogická škola
 v Plzni Velhartická 42
 (Kauza vysoké školy)

VÝKAZ O STUDIU
 NA VYSOKÉ ŠKOLE

Zdeněk Šmíd
 (podpis studenta)

Zdeněk Šmíd
 (podpis studenta)

Jméno a příjmení (méno rodové)
 narozen 14. ledna 1937 v Kolyni
 okres Pomádice kraj Plzeň
 národnosti česko st. přísl. československé
 je započet jako řádný student...
Vyšší pedagogické školy
 (školy)

tato vysoká škola
 v Plzni dne 5. září 1955
M. Kříž
 (úřední podpis)
 děkan.

29) Výkaz o studiu, Vyšší pedagogická škola v Plzni, 5. září 1955

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
DIPLOM
 číslo 35952
Zdeněk Šmíd

narozen(a) dne 17. května 1937 ve Kolyni studoval(a) v letech 1956 – 1958
 a zakončil(a) státní závěrečnou zkouškou na fakultě Vyšší pedagogické školy
 vysoké školy v Plzni
 studium oboru (specialisace) pro 6-8. ročník všeobecně vzdělávacích škol
český jazyk – ruský jazyk

Rozhodnutím státní zkušební komise ze dne 24. června 1958 nabývá vysokoškolskou kvalifikaci
promovaný pedagog

M. Kříž
 děkan

L. S.
 předseda státní zkušební komise

v Plzni dne 24. 6. 1958 C. j. 259/58

30) Diplom, Vyšší pedagogická škola v Plzni, 24. června 1958

27) Zdeněk Šmíd
na vojně, 1959

28) Propouštěcí
list z armády ČR,
19. 3. 1998

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

PROPOUSTĚCÍ LIST

Podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. ... branného zákona Voj. úřad ... 21. prosince 1997 ... propositím z vojky.

Edvard Š M I D 378317/006 narozený v Kármě
(jméno a příjmení, titul) (rodné číslo)

bytem v Karlových Varech, Poštovní 12 okres Karlovy Vary

Základní (dodržet) službu jste vykonali od 1.11.1957 do 31.12.1959 v 7. pohraniční brigádě MV
od do u
od do 5. pohraniční brig. MV
Vojenská cvičení jste vykonali v době od 2.6.1961 do 2.1.1964 v 8. pohraniční brigádě MV
od 30. 7.1964 do 10.10.1964 v 10. pohraniční brigádě MV
od 15. 3.1966 do 10.10.1966 v 10. pohraniční brigádě MV

Máte právo na:

Děkujeme Vám za čestné a obětavé plnění branné povinnosti.

v Karlových Varech dne 19. března 1998
Náčelník OVS (OBVS, MIVS)

[Signature]

[Red circular stamp: VOJENSKÝ ÚŘAD Karlovy Vary]

Str. 04.148 - AČR - 36

UČITEL

33) Zdeňkův
pozdrav z tábora
na Vydře, 1955

Šmídova
milovaná
řeka Vydří

34) Učitel základní školy v Hostouni a vedoucí dětských turistických táborů;
kytaru měl vždy s sebou

36) Se svou třídou
(první zprava) na
výletě ve vstupní
hale zámku Hluboká

37) Se svou třídou
6.A v roce 1968

43) Učitel střední
ekonomické školy
v Karlových Varech

44) V učitelském
kolektivu, 29. 5. 1987

MUZIKANT

45) Folková skupina Plavci-Bochov, pro niž psali písně Dáša Hámová (hudba) a Zdeněk Šmíd (texty). Šedesátá léta 20. století. Z. Šmíd s kytarou uprostřed

46) Zdeněk
jako trubadúr

51) V kanoi

52) Před stanem

53) S kytarou

MANŽEL A RODIČ

54) Zdeněk Šmíd
a Věra Gillarová,
svatební foto (1960)

55)
Zdeněk
s Věrou

56) S dcerou Janou, 1965

57) Jana studentka

58) Jana maturantka

60) Svatba Zdeňka a Hany, 1975

61) Se synem, Karlovy Vary, 1979

62) Zdeněk, Hana, Dita a Darek, 1989

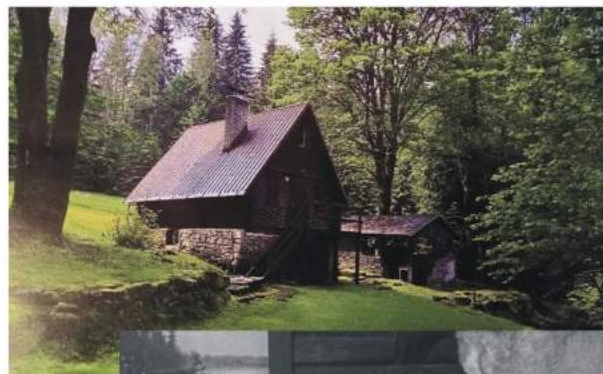

67) S dcerou Ditou na rybníku, jižní Čechy, 1986

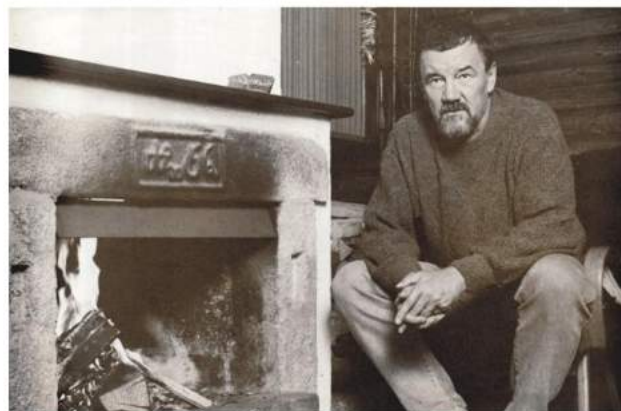
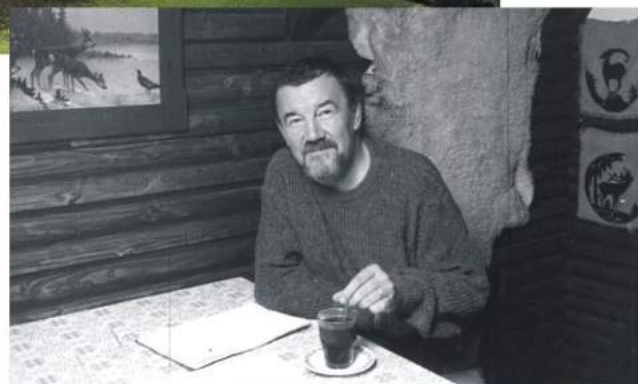

68) Se synem Darkem na rybníku, jižní Čechy, 1986

CHATAŘ

72, 73, 74)
Chata ve
Vysoké Peci
nad Nejdkem
(80. léta
20. století)

75) Dřevěná pamětní deska, kterou ke Šmídovým padesátinám vyrobili kamarádi vodáci

76) S přáteli, 1984

77) S vodáckou partou, 2000

SPISOVATEL A PUBLICISTA

78) Poznámky vždy a všude

79) Spisovatel Zdeněk Šmíd
(70. léta 20. století)

80) Na besedě se čtenáři v Domažlicích,
na stole první vydání
knih *Trojí čas hor*
a *Dudáci a vlčí hlavy*
(80. léta 20. století)

81, 82) S ilustrátorem knihy
Dudáci a vlčí hlavy Josefem
Ladislavem Jichou, 1987

83) S Lubomírem Brabcem v pořadu Mé literární lásky,
Knihovna města Plzně – Polanova síň, listopad 1995

84) Křestní lístek
Cejchu z prezentace
knihy v Knihovně
města Plzně v únoru
1994, se Šmídovým
autografem a sen-
tencí: Člověk je
aktivní obětí dějin

85) 90. léta 20. století

98) 30. 5. 2007, Polanova síň KMP –
setkání nad knihou *Jak jsme se nedali*
aneb *Kapitoly z dějin národního úpění*

99) Bibliofilské vydání *Pověsti*
o Hanesu Gruberovi, soukromý
tisk Jiřího Kožíška, 2020

100) Tvůrčí prémie Českého literárního fondu za román Babinec, 1988

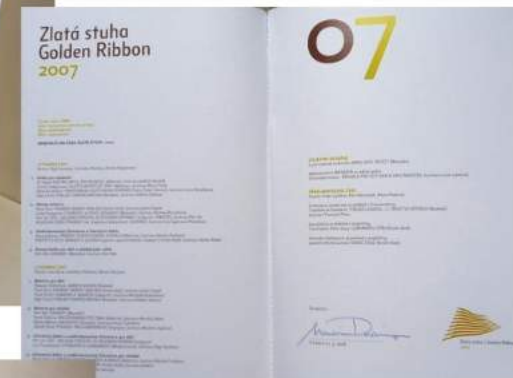

101) Cena nakladatelství Olympia za rok 1998 za knihu Proč bychom se netěšili

102) Cena města Karlovy Vary „za skutky vykonané ve prospěch města“, 2000

103) Keramická plastika
Cena města Karlovy Vary,
2000

104) Nominace na cenu Zlatá stuha v kategorii Beletrie pro mládež za knihu Pohádky pro dobrodruhy, 2007

105) Cena za „Mimořádný přínos pro Karlovarský kraj za rok 2007“ – skleněná plastika Moser

106) Cena nakladatelství Olympia za dlouholetou spolupráci, 2009

TURISTA A CESTOVATEL

Ausländerbehördliche Bescheinigung
zur Vorlage bei

der Botschaft der Bundesrepublik Deutschland in Moskau/Bukarest
Warschau/Budapest/Sofia/Frag

Der/~~Das~~ Zdenek S M I D

geboren am 17. Mai 1937 in Neuzeditz-Köyne/CSSR

wohnhaft in 36005 Karlovy-Vary, Pozarni 12 /CSSR.....

beabsichtigt, mit folgenden Familienangehörige:

.....

.....

.....

nachgenannte Verwandte im Bundesgebiet

für die Zeit vom bis.....

für..... ~~FVP~~ 12 Wochen ~~Moskau~~

zu besuchen.

Vor und Zunamen Vera S. T. A. R. K., geb. Salaba

wohnhaft in Wiesbadenerstraße 19, 6094 Bischofsheim

Verwandschaftsverhältnis Cousine

Gegen die Erteilung einer Aufenthaltserlaubnis in der Form des
Sichtvermerks werden Einwendungen nicht erhoben.

Die nach § 5 Abs. 5 DVAuslG. erforderliche Zustimmung wird erteilt.
Es wird gebeten, die Aufenthaltserlaubnis mit folgender
Beschränkung/Bedingung/Auflage zu versehen.

Groß-Gerau, 24. Januar 1984
(Ort, Datum)

Der Landrat
des Kreises Groß-Gerau
i.A.

110) Doklad o cestě do tehdejšího západního Německa, 1984

111, 112)
Malajsie,
1992

113, 114) S vodáckou partou v rakouských Alpách, 1995

115) Rakouské Alpy, 1995

116) Horská turistika s Hanou

118 – 120) Norsko s Darkem, 1999

117) Vodácká parta po letech – Zdeněk Šmíd třetí zleva

121) Norsko, 1999

124, 125) Čína, 2002

122, 123) Maroko, 2000

126, 127) Mexiko, 2002

129) Španělsko, 2009

130) Borneo, 2009

128) Šmidovo vízum, Aljaška, 2007

131) Seychely, 2011

MEDAILONY AUTORŮ

Mgr. Zdeněk Šmíd

(17. 5. 1937 ve Kdyni – 9. 4. 2011 Seychely)

Spisovatel, pedagog, absolvent oborů čeština-ruština na Vyšší pedagogické škole v Plzni a čeština-dějepis na FF UK. Léta učil v Karlových Varech na středních školách a své pedagogické zážitky ztvárnil v románovém bestselleru Babinec. Později působil krátce jako nakladatelský a deníkový redaktor v Plzni, poté si zvolil svobodné povolání, usadil se v Praze a psal také v Petřkoviciích na jihu Čech. Debutoval vyprávěním z krušnohorského regionu a vrcholná část jeho rozsáhlého díla je věnována soužití Čechů a Němců v západočeském pohraničí (Cejch, Lesk a bída Čekání). Uspěl i jako satirik (Útok na Vyvolenou) a populární jsou jeho humoristické knihy a beletristické cestopisy (mj. Proč bychom se netopili aneb Vodácký průvodce pro Ofélii).

Doc. PaedDr. Ladislava Lederbuchová, CSc.

(6. 6. 1949 v Plzni)

Vysokoškolská učitelka bohemistka – literární teoretička a didaktička (FPE ZČU Plzeň, PedF UK Praha, PedF UJEP Ústí nad Labem). Autorka řady odborných publikací literárněvědných (mj. Průvodce literárním dílem, série osmi studií o poetice próz Ladislava Fukse, monografie Spisovatel Zdeněk Šmíd) a didaktických (mj. Literatura ve škole: didaktická interpretace uměleckého textu). Za ediční řadu čítanek pro 2. stupeň ZŠ, primu až kvartu víceletého G a didaktických průvodců k nim jí byla udělena medaile MŠMT ČR I. stupně – Cena J. A. Komenského. Dlouhodobě členka redakční rady odborného časopisu Český jazyk a literatura, recenzentka tvorby Divadla Alfa Plzeň a literárních autorů západních Čech.

Mgr. Darek Šmíd

(21. 9. 1977 v Karlových Varech)

Novinář, copywriter a překladatel. Vystudoval FHS UK a mediální studia na FSV UK. Jako redaktor a publicista má dlouholetou novinářskou praxi v časopisech a webech Wired, Forbes, Esquire či Reflex, tvořil obsahový marketing pro komunikační agentury i Asociaci leteckého a kosmického průmyslu. Účastnil se reklamních kampaní (Fuck Cancer, spoty oceněné Louskáčkem i Peckou), přeložil množství komiksů (Deadpool, Transmetropolitan, Kick-Ass) a spolupracoval na televizních seriálech (Comeback, Vyprávěj). Napsal několik knih a kreslených sérií (Superpérák, Příběh filmu Kolja, Archibaldova dobrodružství), publikuje newsletter Dekomprese.

ZDENĚK ŠMÍD

Paměti a jiné texty z pozůstalosti

Zdeněk Šmíd, Ladislava Lederbuchová, Darek Šmíd

Editor: Jana Horáková

Redakce: Jana Horáková a Vladimír Gardavský

Grafická úprava, typografie a DTP: Miloslav Krist

Pro Knihovnu města Plzně, p.o., vydal:

Miloslav Krist - ARTKRIST, Houškova 23a, 326 00 Plzeň

S finanční podporou Plzeňského kraje a Pro libris, z.s.

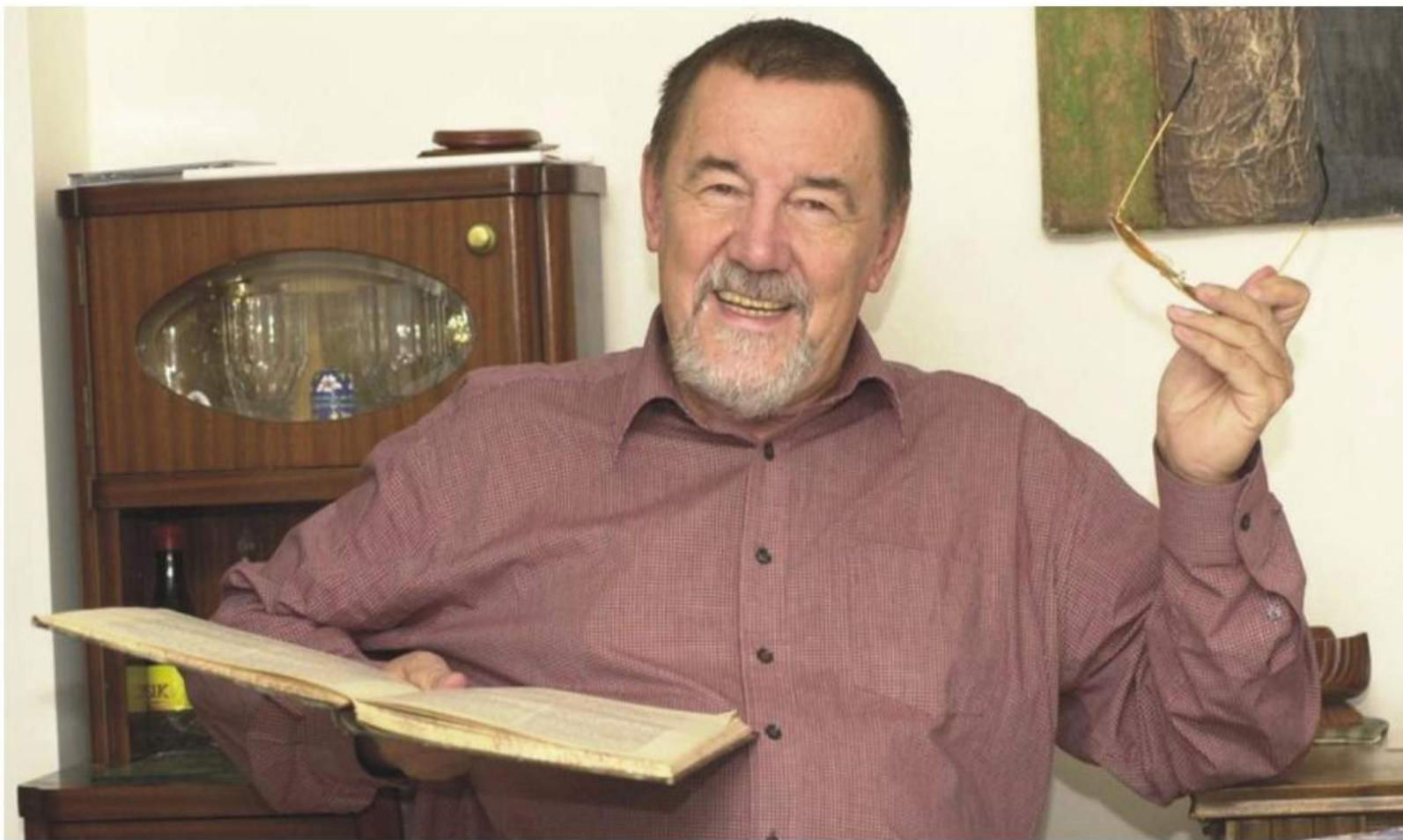
Tisk: TYPOS, tiskařské závody s.r.o., Podnikatelská 14, 301 00 Plzeň

I. vydání, Plzeň 2025

Publikace byla vydána za finanční podpory Plzeňského kraje.

- www.turisturaj.cz

95) Kolem roku 2000